

מיפוי המבחן בעברית לכיתה ה', תשע"ח (2018)

פריטי המבחן לפי חלוקה לנושאים

פריטי המבחן	הנושא
1, 3א, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23א, 23ב, 24, 25, 26, 27	הבנת הנקרא
2, 11, 12, 13, 14, 28, 29, 30	לשון
10כ, 15	הבעה בכתב

בטבלה שלהלן מוצגים הפריטים העוסקים בהבנת הנקרא לפי סוג הטקסט (הסוגה) ולפי ממד ההבנה.

הפריטים בהבנת הנקרא לפי סוג הטקסט (הסוגה) ולפי ממד ההבנה

סוג הטקסט		ממד ההבנה
מידע	סיפור	
16, 19, 21, 23א, 23ב	3ב, 4, 8	הבנת המשמעות הגלויה בטקסט
17, 22	1, 3א, 5, 6, 7, 9	הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט
24, 25, 27		פרשנות, עיבוד ויישום
18, 20, 26	10	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים: תוכניים, מבניים ולשוניים

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק ראשון: סיפור – החתול שחשב כי כלב הוא, והכלב שחשב כי חתול הוא

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
1	לפי הכתוב בתחילת הסיפור, מדוע לא הייתה מְרָאָה בבקתה של האיכר העני?	ר"ב	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת רעיונות המשתמעים מן הטקסט	תה"ל עמ' 48–51, 56–59, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
2	בשורה 6 כתוב: "גם אם דל מזונם של האיכר ובני משפחתו, לא רעבו אצלם הכלב והחתול." בחרו את מילת הקישור המתאימה להשלים את המשפט שלפניכם: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 5px auto;">הכוונה בשורה 6 היא שהחתול והכלב לא היו רעבים _____ בביתו של האיכר היה מעט אוכל.</div>	ר"ב	לשון מיליות: הבנת משמעות של מילות קישור	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8
3	הרוכל התלבט אם למכור את המראה לבני משפחת סקיבה. א. בתחילה חשב הרוכל שלא כדאי לו למכור את המראה לבני המשפחה. מדוע הוא חשב כך? ב. לבסוף החליט הרוכל למכור את המראה לבני המשפחה. מדוע הוא החליט זאת?	פתוח	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת רעיונות המשתמעים מן הטקסט הבנת המשמעות הגלויה איתור פרטי מידע מפורשים בטקסט	תה"ל עמ' 48–51, 56–59, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
4	בני המשפחה התבוננו במראה החדשה וגילו כיצד הם נראים. בעקבות זאת חל שינוי בהתנהגותם. כתבו שתי דוגמאות לשינוי שחל בהתנהגות של בני המשפחה.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה זיהוי רעיונות הכתובים בטקסט במפורש	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון				
חלק ראשון: סיפור – החתול שחשב כי כלב הוא, והכלב שחשב כי חתול הוא				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
5	בשורות 40–41 כתוב: "לראשונה הרגישו בני משפחת סקיבה עד מעמקי הנפש בעוננים הרב וקינאו בעשירים." מדוע הרגישו כך בני המשפחה?	ר"ב	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת הכללות שאינן כתובות בטקסט במפורש	
6	1. בשורה 37 כתוב: "דבקה בהן הגנדרנות..." למי מתכוונים במילה בהן? 2. בשורה 44 כתוב: "מעולם לא ראה יצור כזה." למי מתכוונים במילים יצור כזה?	פתוח	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת אזכורים	תה"ל עמ' 48–51, 56–59, 76–75 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
7	בסיפור כתוב שקוט החתול התחיל לילל מול פְּבּוֹאָתוֹ (שורה 45). מה פירוש המילה בּוֹאָה במשפט זה?	ר"ב	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת מילים וביטויים מתוך הקשר	
8	הוצאת המראה מהבקתה השפיעה על הכלב והחתול. העתיקו משפט מהסיפור, המעיד על כך.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה זיהוי רעיונות הכתובים בטקסט במפורש	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק ראשון: סיפור – החתול שחשב כי כלב הוא, והכלב שחשב כי חתול הוא

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
9	בשורות 54–55 האיכר אומר לבני משפחתו: "מדוע אתם מסתכלים בעצמכם... כשאתם יכולים להתפעל מהשמים, מהירח, מהכוכבים וגם מהאדמה, מכל היערות, השדות, הנהרות והצמחים?" מה התכוון האיכר לומר לבני משפחתו?	ר"ב	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת הכללות שאינן כתובות בטקסט במפורש, לפי פרטי מידע הכתובים בו במפורש	
10	בדיון כיתתי הנוגע לסיפור אמרה יעל: "לא כדאי לילדים לקרוא סיפורים כאלה כי הם כתובים בסגנון ישן ויש בהם מילים רבות שאינן מוכרות." שכנעו את יעל שכדאי לילדים לקרוא סיפורים כאלה. הוכיחו זאת בעזרת דוגמאות מהסיפור.	פתוח	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים הערכת הרלוונטיות של הטקסט למטרות הקורא	תה"ל עמ' 48–51, 56–59, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 6
11	בכל אחד מהמשפטים שלפניכם מודגשת מילה. כתבו אותה בשתי מילים . <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> דוגמה: מזונם היה דל. מזונם – האלון feהט </div> 1. עתה התחילו לגלות פגמים בפניהן . פניהן – 2. שן אחת הייתה חסרה בפיה . פיה –	פתוח	לשון שמות עצם: זיהוי שם עצם ונטייה תקינה של השם לפי קניין	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק ראשון: סיפור – החתול שחשב כי כלב הוא, והכלב שחשב כי חתול הוא

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך השוני פרק ד' – הישגים נדרשים
12	השורש של המילה תדהמה (שורה 47) הוא ד-ה-מ . השלימו את החסר בכל משפט בעזרת מילה מהשורש ד-ה-מ . 1. ראיתי את הספורטאים בתחרות ו_____ מהיכולות שלהם. 2. דני אמר לאיריס: "לכי למופע הקסמים. הוא _____ אותך."	פתוח	לשון	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8
13	כתבו מילה נרדפת למילה המודגשת בכל משפט. דוגמה: שניהם חדלו לאכול. מילה נרדפת למילה חדלו היא הפסיקו . 1. הרוכל שלף טבעות מהשק. מילה נרדפת למילה שלף היא _____. 2. מניין יבוא הכסף לנסיעה? מילה נרדפת למילה מניין היא _____.	פתוח	לשון	אוצר מילים: הבנת יחסי משמעות בין מילים (נרדפות)

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק ראשון: סיפור – החתול שחשב כי כלב הוא, והכלב שחשב כי חתול הוא

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
14	לפניכם קטע קצר:	פתוח	לשון	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8
	<p>המראה תפסה מקום רב בשק שלו ותמיד נשקפה לה הסכנה להישבר. על כן הסכים, לקח מידי מריאנה תשלום ראשון של חמישה גרושים והשאיר את המראה בביתם. הוא היה מרבה לבקר בסביבה וידע כי בני המשפחה אנשים ישרים הם. לאט-לאט יגבה את החוב וגם ירוויח קצת.</p> <p>המילה סביבה, הכתובה בקטע, היא שם עצם בלשון נקבה. העתיקו מהקטע עוד שני שמות עצם בלשון נקבה.</p>			

הנושא: הבעה בכתב				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההערכה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
10כ	בדיון כיתתי הנוגע לסיפור אמרה יעל: "לא כדאי לילדים לקרוא סיפורים כאלה כי הם כתובים בסגנון ישן ויש בהם מילים רבות שאינן מוכרות." שכנעו את יעל שכדאי לילדים לקרוא סיפורים כאלה. הוכיחו זאת בעזרת דוגמאות מהסיפור.	פתוח	רק מבנה ולשון (הערכה הוליסטית)	
15	בסיפור שקראתם שינה חפץ חדש את חייהם של בני משפחת סקיבה. בעקבות הסיפור החליטו בכיתתכם לכתוב סיפורים על שינוי בחיים ולפרסם אותם בספר כיתתי. כתבו סיפור על שינוי ועל מה שקרה בעקבותיו. הסיפור יכול להיות אמיתי או דמיוני. ספרו על חפץ, על אדם, על בעל חיים או על אירוע שגרם לשינוי ותארו את המחשבות ואת הרגשות של הדמויות בסיפור. השתדלו שהסיפור יעניין את הקוראים. כתבו לפחות 8 שורות.		הבעה בכתב לפי מפרט המיצ"ב	תה"ל עמ' 35, 48–51, 77–78 הישג נדרש: 2 הישג נדרש: 3

הנושא: הבנת הנקרא ולשון				
חלק שני: טקסט מידע – מגדלים של גידולים				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
16	לפניכם מאפיינים של חקלאות. סמנו ✓ ליד שני מאפיינים של החקלאות בעשרות השנים האחרונות לפי הכתוב בטקסט.	סגור	הבנת המשמעות הגלויה זיהוי הסברים הכתובים בטקסט במפורש	
17	בשורות 1–7 מתוארת בעיה העשויה להתעורר בעתיד. מה היא בעיה זו?	ר"ב	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת רעיונות המשתמעים מן הטקסט	
18	לשם מה מתוארת המדינה סינגפור בפסקה השלישית?	ר"ב	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים הערכת תוכן הטקסט	תה"ל עמ' 24–33, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 5
19	השלימו את החסר בקטע שלפניכם לפי הכתוב בטקסט.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה ארגון מחדש של פרטי מידע מפורשים בטקסט	

בסינגפור מגדלים גידולים חקלאיים בדרך מיוחדת הנקראת "_____".
 בדרך זו מגדלים ירקות בתוך _____ הנמצאות על משטחים. הן נעות בתנועה מעגלית: חלק מהן נע כלפי _____, ובאותו זמן חלק מהן נע לכיוון תחתית המגדל שבו מגדלים את הירקות. הירקות מושקים במים כשהם מגיעים לחלק ה_____ של המגדל.

הנושא: הבנת הנקרא ולשון				
חלק שני: טקסט מידע – מגדלים של גידולים				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
20	מה ממחיש האיור שבטקסט?	ר"ב	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים הערכת קשרים שאינם מפורשים בין טקסטים מילוליים או חזותיים	
21	החקלאות האנכית מאפשרת לחסוך במים כי –	ר"ב	הבנת המשמעות הגלויה זיהוי הסברים הכתובים בטקסט במפורש	
22	לפניכם תרשים העוסק בשימוש בחומרי הדברה בחקלאות האנכית. בתרשים חסרים שלושה משפטים. בחרו אותם מרשימת המשפטים וכתבו אותם בתרשים לפי הסדר המתאים.	סגור	הבנת המשמעות המשתמעת הבנת יחסים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט	תה"ל עמ' 24–33, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 5
23	א. בטקסט כתובים כמה יתרונות של החקלאות האנכית, למשל חיסכון במים ושימוש בחומרי הדברה מעטים. כתבו יתרון נוסף לפי הכתוב בטקסט. ב. לחקלאות האנכית יש גם חסרונות. כתבו שני חסרונות שיש לחקלאות האנכית לפי הכתוב בטקסט.	פתוח	הבנת המשמעות הגלויה זיהוי רעיונות הכתובים בטקסט במפורש	

הנושא: הבנת הנקרא ולשון				
חלק שני: טקסט מידע – מגדלים של גידולים				
מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
24	לפניכם מאפיינים של ארבע מדינות. לפי הכתוב בטקסט, באיזו מדינה כדאי לעודד חקלאות אנכית?	ר"ב	פרשנות, עיבוד ויישום יישום הנלמד בטקסט בהקשרים אחרים	
25	כותרת הטקסט היא מגדלים של גידולים . איזו כותרת אחרת עשויה להתאים לטקסט?	ר"ב	פרשנות, עיבוד ויישום הבנת רעיונות ומסרים עיקריים	
26	לפניכם משפט שאינו כתוב בטקסט: יש יתרונות נוספים לגידול אנכי בעיר, למשל הירקות זמינים לתושבי העיר ומגיעים אליהם טריים. היכן בטקסט מתאים לכתוב משפט זה?	ר"ב	בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים הערכת תוכן הטקסט (היתכנות הרעיונות שבטקסט)	תה"ל עמ' 24–33, 75–76 הישג נדרש: 4 הישג נדרש: 5
27	איילת גרה בבניין מגורים בעיר במרכז הארץ. היא החליטה לנסות לגדל חסה באדנית שבמרפסת ביתה. האם גידול כזה הוא גידול אנכי? נמקו את תשובתכם לפי הכתוב בטקסט.	פתוח	פרשנות, עיבוד ויישום יישום הנלמד בטקסט בהקשרים אחרים	
28	לפניכם צירופי מילים. כתבו כל צירוף בקצרה (בצורת סמיכות). דוגמה: מבנים המשמשים לתעשייה אפן' תצטייה 1. מערכות של השקפה 2. חומרים המשמשים להדברה	פתוח	לשון שמות עצם: זיהוי שם עצם ונטייה תקינה של השם בצורת סמיכות בלשון זכר ובלשון נקבה.	תה"ל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8

הנושא: הבנת הנקרא ולשון

חלק שני: טקסט מידע – מגדלים של גידולים

מספר הפריט	הפריט	סוג הפריט	ממד ההבנה / הנושא	מתוך תכנית הלימודים פרק ג' – רכיבי החינוך הלשוני פרק ד' – הישגים נדרשים
29	לפניכם שמות עצם. כתבו שם תואר מתאים ליד כל שם עצם לפי אותיות השורש שבסוגריים. דוגמה: מבנים (ס-ג-ר) סולריט 1. אדניות (ק-ט-נ) 2. ירקות (ט-ע-מ) 3. ערים (ג-ד-ל)	פתוח	לשון התאם דקדוקי (במין, במספר) בשמות תואר	
30	במשפטים שבמסגרת חסרים סימני הפיסוק האלה: • סימן שאלה (?) • נקודה (.) • נקודתיים (:) • מירכאות (" ") הוסיפו את סימני הפיסוק במקום המתאים. השתמשו בכל סימן פיסוק פעם אחת. 1. אבנר שאל: מה כדאי לגדל באדניות 2. נועה שתלה באדניות שלושה סוגי ירקות עגבנייה, צנונית וחסה. 3. מיכל אמרה לדניאל שבעתיד תתפתח החקלאות האנכית	סגור	לשון סימני פיסוק: הבנת תפקידם של סימני פיסוק	תהייל עמ' 68–73 הישג נדרש: 8